

grossers o pagesívols, 279).

Rinxol, *rinxola*, *rinxolar*, V. *rantell* *Rinxolament*, *rinxolar*, *rinxo-rinxo*, V. *rinxol* *Rinya*, V. *renyir* *Rinyó*, V. *ronyó* *Rinyós*, V. *renyir* *Riny-riny*, V. *rac* *Riol*, V. *riu* *Riola* 'centaurea solstitialis', V. *narrioles* *Riola de sol*, V. *ratlla* *Riolaire*, *riolaner*, V. *riure* *Riolar* no existeix (invenció de Salvat) *Riolec*, *riolejar*, *rioler*, *riolera*, V. *riure* *Riost* encreuament de *rost* amb *ribast*

+**RIOSTA** o *riosta*, V. l'article **RIOSTRA** del **DCEC/DECH**; i aci, **OSTA** Supplementem amb els mots afins aragonesos i gascons.

Riosta 'aldaba para llamar golpeando en la puerta', Boroa; alt-arag *reosta* 'pal que es posa ---' (Casac, **BDC** xxiv, s. v.); *rustra* 'palanca ---' a Navasilla i a Orante (Alvar); «pértiga o listón para tener encerrado o separado el ganado» a Fiscal, Broto i Torla (A. Kuhn, **RLR** xi).

En gascó el recull **l'ALGc** assenyala *aryòsta* a Arrens amb el sentit «panne, poutre maîtresse» (*brentiera* en altres parlars), **III**, 675; i gravat a 674, **viii**, 2. Amb un altre significat en el vol. **IV**, 1127, «rader, radoire; mesure de grain trop pleine»: *arústá* v., i *aròsta* f., a Melles (al peu de la V. d'Aran), i el tipus amb *r*- ocupant tota la HGar. fins a la Lomanha, 1/4 del Gers i 1/4 de HPyr. (fins a la línia Arguèns-Barossa-Lanemezan-Trie) Però en alguns punts s'hi conserva la vocal en hiatus de l'ètimon **RE-OBSTARE** *riustá* i *riòs* a St. M d'Astarac, i *riabustá* prop de Tol (Brayrac)

Riota, *riotejar*, V. *riure* *Ripària*, V. *riba* *Ripi* o *ripiós*, evitar aquest castellanisme inadmissible per *reble* o *bordó* *Rípiá*, és cast. **RIPIA** (**DCEC**) *Ripicola*, V. *riba* *Ripidi*, pres del gr. *ῥιπίδιον*, diminutiu de *ῥιπίς* 'ventall' *Rípió-rápio* o *ri-rap* termes escolars formats amb els mots ll. *arripio* i *rapio* 'jo pispo, arrabasso' +*Riple*, V. *reble* (**OMPLIR**) *Ripollaire*, *ripoller*, de **POLL** 'pollastre', contaminat per *re-venedor* i *Ripoll* *Ripoll* planta sembla ser deturpació del nom científic *oryzopsis* per contaminació de *Ripoll* i *arbre-poll* *Riquea*, *riquejar*, V. *ric* *Riquer*, *riquejar*, V. *banya* i *ricard* *Riquesa*, V. *ric* *Risquet*, V. *rac* *Riquetat*, V. *ric* *Ris* 'riure, rialla', V. *riure* *Ris* ant 'arròs', V. **ARRÓS**; ja figura a la *Lleuda dels Costlort* (Ol., p. 417): «carga de menlons, 18 dr.; parella de draps de fustanis, 12 dr.; carga de *ris*, 12 dr.; carga d'avellanès 12 dr.; carga de roja» *Ris* 'rínxol', 'cordeta nàutica', V. *rinxol* *Risada*, V. *riure*

RISC, 'perill' i el cat. ant. *reec*, mot germà de l'it. *risico* o *rischio*, i port *risco*, i d'altra banda el cast. *riesgo* i l'occ. ant. *resegue*, id., d'origen incert; és probable que tinguin origen comú amb el cast. *risco* (antigament *riesco*) 'cingle, precipici', pel perill que corre el qui transita per aquests indrets; tenint en compte que l'antic *reec* i els cast. *riesgo* i *riesco* suposen una vocal primitiva *ě*, i prenent en consideració el significat de 'lluïta, contradicció' que trobem a *riesgo* a l'Edat Mit-

jana, és probable que aquest grup provingui en gran part del ll. **RĚSĚCARE** 'tallar' (d'on 'dividir', 'sembrar discòrdia', i d'altra banda 'paratge trencat', 'afrau'); el problema, però, resta dubtós, perquè aquesta etimologia parteix del supòsit que *reec*, *risc* etc., foren derivats del verb *resegar* o *arriuscar*, mentre que el sentit d'aquest és més adequat a un derivat del substantiu *risc* o *reec*, possiblement hi hagué suma i superposició amb un mot del grec medieval, provinent en definitiva de l'àrab o del persa, i referent als riscs dels agents de comerç i altres afers; però la història d'aquest mot o mots orientals tampoc no està ben aclarida. □ **I** *doc*: tant *risc* com *re(s)ec* mitjan S. **xiii**

«Senyor de nau o de leny qui logarà stiba de bótes a viatge cert o a temps sabut, e lo logador diu al senyor de la nau que ell no --- faça levar --- aquella stiba si dons no li paga lo loguer; e si la pren, que vaja a *risc* e a ventura del senyor de la nau: e si sobre aquesta condició la se'n porta --- e l'estiba se pert, lo senyor de la nau li és tengut de esmenar la stiba ---», *Consolat de Mar* (ed. Pardessus, § 159, p. 179; **NCl** **I**, 59 23), corresponent als nuclis primitius del *Consolat* («Costumes de la Mar», § 65) redactats a Bna. a mj. S. **xiii**. El mot figura també en aquesta forma en els afegits de data posterior; p. ex. en les «Ordinacions sobre fets marítims» p. p. Moliné en la seva ed. p. 211: «ordenaren que --- tots e sengles cambis o préstecs fets, o donats, a *risc* de navilis o fustes, hajen apparer ab cartes públiques», en les de 1484, dels consellers de Bna, «com en temps passat sien stades fetes diverses ordinacions sobre les seguretats --- qui s fa sobre *riscs* e perills de navilis, robes ---»¹ «ordonaren --- que tots --- navilis e fustes, axí de vassalls --- del Sr. Rey com d'estrangers --- e tots cambis dats a *riscs* de aquells, e totes robes --- qui s carregaran --- puxen ésser assegurats --- en Bna», «hagen a córrer *risc* ---», **NCl** **III**, 77 20, 78 13, 79 6 (i 78.18, 79.26, 80 15, 27, 82 4, 9, 24, 83.2 etc.).

El mot pertanyia a la fraseologia més corrent en la correspondència comercial. P. ex. en una carta del rei Martí (dada a Sogorb l'any 1403) al seu enviat en un port africà, G. Mulet, que freqüenta allà els «xocos» (àr. *suqq* 'mercat'): «sobre l fet dels draps d'aur --- plau-nos fort lo fet de la bala qui vinga a vostre *risc* ---» (**AIEC** v, 526.1). En el Ross.: «portarà la moneda, a son *risc*, dins la ciutat d'Elna», doc. de 1371 (i sis més fins a 1421, en l'**InvLC**).

Però ja feia temps llavors que el mot havia passat a usos més generals i fins morals; en el terreny de l'administració pública: Joan I ordena que el mustaçaq de Vilafranca de Penedès no pot ser un clergeu, si no presta fermances de llecs, «fermances tengudes per aquell a tot *risc* e interès, a salvament e indemnitat de la universitat de Vilafranca» a. 1390 (**CoDoACA** **viii**, 325 1f.).

Des del S. **xiv** el trobem en ús literari. «Lo leó havia gran fam, e --- demanà a l'ovella quin alèn havia; e l'ovella --- dix-li que fort pudent; e l leó aucís-la --- après demanà aquella matexa qüestió a la guineu --- e la guineu lunyà s --- e dix --- — Tant só encadarnada